Time: **3 Hours** Total Marks: **100**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B.: (1) **All** questions are **compulsory.**

(2) **All** questions carry **equal** marks.

Q.1. a. Explain the meaning of the term 'Cold War' and describe the causes of the 'Cold War'. (20)

OR

b. Assess the relations of the Soviet Union with Eastern Europe during the Cold War period.

Q.2. a. Trace the factors that led to disintegration of the U.S.S.R. (20)

OR

b. Discuss the role of U.S.A. as the dominant world power during the last decade of the 20th century.

Q.3. a. Review the Apartheid Policy in South Africa and examine the efforts for its end. (20)

OR

b. Comment on the Civil Rights Movement in U.S.A.

Q.4. a. State the concept of 'Globalization' and evaluate its impact. (20)

OR

b. Write an essay on the Women's Liberation Movement in the world.

Q.5. Write short notes (**Any Two)** (20)

a. Cold War conflicts and Cuba.

b. European Union.

c. Non-Aligned Movement.

d. Sustainable Development.

****

23E4EFE61B8B1CED27EA8E15C7E023CD

(मराठी रुपांतर)

वेळ: **३ तास** एकूण गुण: **१००**

सूचना: (१) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **अनिवार्य** आहे.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

प्र.१. अ. 'शीतयुद्ध' या संकल्पनेचा अर्थ स्पष्ट करून शीतयुद्धाच्या कारणांचे वर्णन करा. (२०)

किंवा

ब. शीतयुद्ध काळात सोव्हिएत संघाचे पूर्व युरोपबरोबर असलेल्या संबंधांचे मुल्यांकन करा.

प्र.२. अ. सोव्हिएत संघाच्या विघटनास कारणीभूत ठरलेल्या घटकांचा मागोवा घ्या. (२०)

किंवा

ब. विसाव्या शतकाच्या अखेरच्या दशकातील प्रभावी जागतिक सत्ता म्हणून अमेरिकेच्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्र.३. अ. दक्षिण आफ्रिकेतील वंशवर्णभेद नीतीचा आढावा घेवून तिच्या अंतासाठी करण्यात आलेल्या प्रयत्नांचे परीक्षण करा . (२०)

किंवा

ब. अमेरिकेतील नागरी हक्क चळवळीवर भाष्य करा.

प्र.४. अ. 'जागतिकीकरण' ही संकल्पना विशद करून तिच्या परिणामाचे मूल्यमापन करा. (२०)

किंवा

ब. जागतिक स्त्रीमुक्ती चळवळीवर निबंध लिहा.

प्र.५. टिपा लिहा (**कोणत्याही दोन**): (२०)

अ. शीतयुद्धातील संघर्ष आणि क्युबा.
ब. युरोपियन युनियन.
क. अलिप्ततावादी चळवळ.
ड. शाश्वत (चिरंतन) विकास.

****

23E4EFE61B8B1CED27EA8E15C7E023CD

Time: 3 Hours **Total 100 Marks**

NB: 1. All questions are compulsory .
2. All questions carry equal marks.

Q.1 : A) Explain the importance of Bakhar as a source Maratha History **(20)**

OR

B) Describe the Geo- political conditions of the Deccan during the first half of the 17th century.

Q. 2: A) Examine Shivaji Maharaj relationship with Bijapur with special reference to Afzal Khan episode **(20)**

OR

B) Trace Shivaji Maharaj's relationship with the British and Portuguese.

Q. 3: A) State the reasons and significance of the first Coronation of Shivaji Maharaj. **(20)**

OR

B) Discuss the causes and effects of Shivaji Maharaj's expedition of Karnataka.

Q. 4: A) Write an essay on the Civil administration of Chhatrapati Shivaji **(20)**

OR

B) Review the judicial administration of Chhatrapati Shivaji .

Q. 5: Write any two short notes on the following **(20)**

A) Cultural condition of Deccan in early 17th century
B) Shahistekhan episode
C) Chhatrapati Rajaram
D) Administration of forts during royal period

_____

4DFD6DBAEB071D9F0C8DCBB019E0A0EF

(मराठी रुपांतर)

वेळ -३ तास **एकूण गुण : १००**

सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न १ ला : अ) मराठा इतिहासाचे स्रोत म्हणून बखरीचे महत्त्व विषद करा. **(२०)**

किंवा

ब) १७ व्या शतकाच्या पूर्वार्धातील दख्खनच्या भौगोलिक आणि राजकीय परिस्थितीचे वर्णन करा.

प्रश्न २ रा : अ) अफझलखान प्रकरणाच्या संदर्भात बिजापूर-मराठे यांच्यातील संबंधाचे परीक्षण करा. **(२०)**

किंवा

ब) शिवाजी महाराजांचे इंग्रज व पोर्तुगीज यांच्याशी असलेल्या संबंधाचा मागोवा घ्या.

प्रश्न ३ रा : अ) शिवाजी महाराजांच्या पहिल्या राज्याभिषेकाची कारणे व महत्व सांगा **(२०)**

किंवा

ब) शिवाजी महाराजांच्या कर्नाटक स्वारीची कारणे व परिणामांची चर्चा करा.

प्रश्न ४ था : अ) शिवाजी महाराजांच्या मुलकी प्रशासनावर निबंध लिहा **(२०)**

किंवा

ब) शिवाजी महाराजांच्या न्यायविषयक प्रशासनाचा आढावा घ्या.

प्रश्न ५ वा : कोणत्याही दोन टिपा लिहा . **(२०)**

अ) १७ व्या शतकाच्या पुर्वाधातील द्ख्खनची सांस्कृतिक स्थिती
ब) शाहिस्तेखान प्रकरण
क) राजाराम महाराज
ड) शिवकाळातील किल्ल्यांचे प्रशासन

4DFD6DBAEB071D9F0C8DCBB019E0A0EF

(3 Hours) (Total Marks : 100)

Please check whether you have got the right question paper.

N.B.:
1. **All questions are compulsory.**
2. **Figure to the right indicate full marks**.
3. **Use of map stencil is permitted.**
4. **Draw suitable maps and diagrams wherever necessary.**

1. Elaborate the role of surveys and geospatral technology in regional planning. **20**

OR

Explain the concept of regional planning. Describe the relationship of regional planning with Geography.

2. Explain in detail the concepts and types of regions. **20**

OR

Discuss the principles, criteria and methods of demarcation of planning regions.

3. Explain the concept of 'development'. Describe various indicators of development. **20**

OR

Explain various strategies for regional development.

4. Describe the planning regions of India. **20**

OR

Explain features, achievements and failure of five year plans.

5. Describe the problems and planning of urban fringe of Indian cities. **20**

OR

Explain micro level planning in Rural Areas of India.

870A01B2991C646A4C893096D53817A8

(३ तास) **[एकूण गुण : १००]**

सूचना: **१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.**

२. उजवीकडील संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.

३. नकाशा स्टेनसिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

४. आवश्यकतेनुसार, योग्य आकृत्या आणि नकाशे काढा.

१. प्रादेशिक नियोजनामधील सर्वक्षण आणि भूअभिक्षेत्रिय तंत्रज्ञान यांची भूमिका विशद करा. २०

किंवा

प्रादेशिक नियोजनाची संकल्पना स्पष्ट करा. प्रादेशिक नियोजन आणि भूगोल यांच्यामधील संबंधाचे वर्णन करा.

२. 'प्रदेश' ही संकल्पना आणि त्याचे प्रकार यांचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा. २०

किंवा

नियोजन प्रदेश आरेखनाची तत्वे, निकष आणि पद्धती यांची चर्चा करा.

३. विकासाची संकल्पना स्पष्ट करा. विकासाच्या विविध निर्देशकांचे वर्णन करा. २०

किंवा

प्रादेशिक विकासाच्या विविध कृतीयोजनांचे स्पष्टीकरण करा.

४. भारताच्या नियोजन प्रदेशांचे वर्णन करा. २०

किंवा

पंचवार्षिक योजनांची वैशिष्ट्ये, यश आणि अपयश स्पष्ट करा.

५. भारतीय शहरांच्या नागरी परीक्षेत्राच्या समस्या आणि नियोजन यांचे वर्णन करा. २०

किंवा

भारताच्या ग्रामीण क्षेत्रांतील सूक्ष्म-स्तर नियोजन स्पष्ट करा.

****

870A01B2991C646A4C893096D53817A8

Marks :-80 **Time: 2 ½ hours**

Note :-1. All questions are compulsory.

2. All questions carry equal marks.

Q.1- Give the definition of Archaeology and Explain the development of archaeology in India. 20

OR

Q.1- Discuss how an archaeologist takes help of various social sciences for their study. 20

2 Comment on the subsistence patterns and the dwellings of Neolithic man.

OR

2.Describe the features of Chalcolithic period with special reference to Daimabad.

3 Write a detailed note on various types of Inscriptions . 20

OR

Explain the significance of edicts of Ashoka in Ancient Indian History.

Q.4- Review Gupta coins and Kushana Coins as an important tool for the study of ancient Indian history. 20

OR

Q.4- Explain the contribution of numismatics to the study of ancient Indian history. 20

****

2BC8D1466245C860C8EF28995CC39C08

मराठी रूपांतर

गुण :- ८०. **वेळ: 2 १\२ तास**

सूचना :- १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१- पुरातत्व शास्त्राची व्याख्या स्पष्ट करून भारतातील पुरातत्त्व शास्त्राच्या विकासाची वाटचाल स्पष्ट करा. २०

किंवा

१- पुरातत्वशास्त्रज्ञ हा आपल्या अभ्यासासाठी विविध सामाजिक शास्त्रांची कशी मदत घेत असतो ते सांगा.

२ नवाश्मकाळातील मानवाच्या उदरनिर्वाहाची साधने आणि अधिवास ह्यावर भाष्य करा. २०

किंवा

२ दायमाबादच्या विशेष संदर्भाने ताम्रपाषाण युगाच्या वैशिठांचे वर्णन करा.

३- कोरीव लेखांचे (पुराभिलेखांचे) प्रकार सांगून त्यांच्या वैशिष्ट्यांविषयी चर्चा करा. २०

किंवा

३ प्राचीन भारतीय इतिहासातील सम्राट अशोकाच्या कोरीव लेखांचे महत्व स्पष्ट करा.

४- प्राचीन भारताच्या इतिहासाच्या अभ्यासासाठी एक महत्त्वाचे साधन म्हणून गुप्त आणि कुशणाच्या नाण्यांचा आढावा घ्या. २०

किंवा

४- प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या अभ्यासातील नाणकशास्त्राचे योगदान स्पष्ट करा.

****

2BC8D1466245C860C8EF28995CC39C08

Time: 3:00 Hrs. **Marks: 100**

N.B. : 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.

Q.1. Enumerate Socio-Economic condition in Maharashtra on the eve of the British Rule. **20**

OR

Highlight on the factors that led to the Trible Uprising in Maharashtra.

Q.2. Give an account of the Prarthana Samaj. **20**

OR

Explain the contribution of thinkers of Maharashtra in awakening of Economic Nationalism.

Q.3. Review the revolutionary activities in Maharashtra during the freedom struggle of India. **20**

OR

Describe the Samyukta Maharashtra Movement.

Q.4. Discuss the contribution of Mahatma Phule towards the emancipation of women in the 19th century. **20**

OR

Examine the role of Rajarshri Shahu Maharaj in the anti-caste movement in Maharashtra.

Q. 5. Write any two short notes of the following. **20**

A) Administrations in the Maharashtra at the beginning of British Rule.
B) Achievements of moderates Congress in Maharashtra.
C) Dadabhai Naoroji
D) Dr. Babasaheb Ambedkar

D147C4F5470BA1DA245F23AA17D4CE24

मराठी रूपांतर

वेळ: ३:०० तास. **गुण: 100**

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१. ब्रिटिश राजवटीच्या पूर्वसंध्येला महाराष्ट्रातील सामाजिक-आर्थिक स्थिती नमूद करा. २०

किंवा

महाराष्ट्रातील आदिवासी बंडाला कारणीभूत घटकांवर प्रकाश टाका.

Q.2. प्रार्थना समाजाविषयी माहिती द्या. २०

किंवा

आर्थिक राष्ट्रवादाच्या जागृतीत महाराष्ट्रातील विचारवंतांचे योगदान स्पष्ट करा.

Q.3. भारताच्या स्वातंत्र्यलढ्यातील महाराष्ट्रातील क्रांतिकारी कार्यांचा आढावा घ्या. २०

किंवा

संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीचे वर्णन करा.

Q.4. 19व्या शतकातील महिलांच्या मुक्तीसाठी महात्मा फुलेंच्या योगदानाची चर्चा करा. २०

किंवा

महाराष्ट्रातील जातिविरोधी चळवळीत राजर्षी शाहू महाराजांच्या भूमिकेचे परिक्षण करा.

प्र. 5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा. २०

अ) ब्रिटिश राजवटीच्या प्रारंभी महाराष्ट्रातील प्रशासन.
ब) महाराष्ट्रातील नेमस्त काँग्रेसचे यश.
क) दादाभाई नौरोजी
ड) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर

D147C4F5470BA1DA245F23AA17D4CE24

Time:3Hours **MARKS: - 100**

N.B. 1. All Questions are compulsory.
2. Draw diagram and sketches wherever necessary.
3 Use of map stencil is allowed.

Q.1 Explain the relief structure of Maharashtra in detail. 20

OR

A Discuss the administrative divisions of Maharashtra in brief. 10
B Write a note on climate of Maharashtra. 10

Q.2 Explain various types of soil in Maharashtra. 20

OR

Describe the metallic and non-metallic mineral resources in Maharashtra. 20

Q.3 Explain the growth of population in Maharashtra and the density of population in Maharashtra. 20

OR

A Discuss on the age and sex structure of Population in Maharashtra. 10
B Explain the distribution of rural- urban population in Maharashtra. 10

Q.4 Describe various problems related to agriculture and fishing activity in Maharashtra. 20

OR

A Explain the Agriculture regions of Maharashtra. 10

B Write note on Livestock resources in Maharashtra 10

Q.5 Explain the major Industrial regions in Maharashtra, problems and the policies related industries. 20

OR

Write notes on –

A Role of transportation in industrial development of Maharashtra 10

B Trade pattern of Maharashtra. 10

****

65019E03AC166216E2E46659DE0FE7CD

मराठी भाषांतर

वेळ:३तास **गुण:१००**

सूचना १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२. आवश्यक तेथे आकृत्या व आराखडे काढा.
३. नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास अनुमती आहे.

प्रश्न.१.	महाराष्ट्रातील भूरचना सविस्तर स्पष्ट करा.	२०
	किंवा	
अ	महाराष्ट्रातील प्रशासकीय विभागांची थोडक्यात चर्चा करा.	१०
ब	महाराष्ट्रातील हवामाना वर टीप लिहा.	१०
प्रश्न.२.	महाराष्ट्रातील मृदेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.	२०
	किंवा	
	महाराष्ट्रातील धातू आणि अधातू खनिजांचे वर्णन करा.	
प्रश्न.३	महारष्ट्रातील लोकसंख्यावाढ आणि महाराष्ट्रातील लोकसंख्येची घनता स्पष्ट करा .	२०
	किंवा	
अ	महाराष्ट्रातील लोकासंख्येच्या वय-लिंग रचनेची चर्चा करा.	१०
ब	महाराष्ट्रातील ग्रामिण-शहरी लोकसंख्या वितरण स्पष्ट करा .	१०
प्रश्न.४.	महाराष्ट्रातील शेती आणि मासेमारी व्यवसायाशी संबधित समस्यांचे वर्णन करा.	२०
	किंवा	
अ	महाराष्ट्रातील कृषी विभाग स्पष्ट करा.	१०
ब	महाराष्ट्रातील पशुसंपत्तीवर टीप लिहा.	१०
प्रश्न.५.	महाराष्ट्रातील प्रमुख औदयोगीक प्रदेश, त्याच्या समस्या आणि योजना स्पष्ट करा .	२०
	किंवा	
	अ) महाराष्ट्राच्या औदयोगीक विकासात वाहतूकीची भूमिका	१०
	ब) महाराष्ट्राची व्यापार रचना	१०

****

65019E03AC166216E2E46659DE0FE7CD

[Time: 3 Hrs] **[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:
1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.
3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q1 A. Examine the political condition of the India on the eve of Turkish invasion

OR

B. Narrate the political career of shamsuddin iitumish.

Q2 A. Bring out the central administration during the Delhi sultanate.

OR

B. Evaluate the market controlling policy of Alaud-din khilji's

Q3 A. Review the Economic and cultural conditions during the vijaynagar Empire

OR

Write note on the conflict between vijaynagar and bahamani kingdoms

Q4 A. Write an essay on bhakti Movement.

OR

B. Highlight the growth of Art and architecture during Delhi sultanate.

Q5 Write short notes on any two of the following

A) Raziya sultana
B) Reforms & firujshah Tushla
C) Krishnadevray
D) Education during sultanate

****

8831F1A97C62DF03C31AF8DE147E0B4E

[वेळ: ३ तास] [गुण:१००]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत

प्रश्न १ तुर्की आक्रमणावेळी भारतामधील राजकीय परिस्थितीचे परीक्षण करा.

किंवा

शमशुद्दीन इल्तुतमशची राजकीय कारकिर्द विशद करा.

प्रश्न २ दिल्ली सुलतानशाहीकालीन केंद्रिय प्रशासन व्यवस्था विशद करा.

किंवा

अल्लाउदिन खिलजीच्या बाजारभाव नियंत्रण धोरणाचे मुल्यांकन करा.

प्रश्न३ विजयनगर साम्राज्यकालीन आर्थिक आणि सांस्कृतिक परिस्थितींचा आढावा घ्या.

किंवा

विजयनगर आणि बहामणी साम्राज्यातील संघर्षावर टिपण लिहा.

प्रश्न४ भक्ती चळवळीवर निबंध लिहा.

किंवा

दिल्ली सुलतानशाहीच्या काळातील कला आणि स्थापत्यकलेच्या विकासावर प्रकाश टाका.

प्रश्न५ खालील पैकी कोणत्याही दोन टीप लिहा.

अ) रझिया सुलतान
ब) फिरोजशहा तुघलकाच्या सुधारणा
क) कृष्णदेवराय
ड) मुघलकालीन शिक्षण

****

8831F1A97C62DF03C31AF8DE147E0B4E

Times 3 Hours **Marks: 100**

Note: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks
3. Use of Map stencils is permitted.
4. Draw sketches and diagrams wherever necessary.

Q. 1 Describe the nature and scope of the settlement geography. 20

OR

A. State the differences of urban and rural settlements 10

B. Explain the importance of settlements studies in geography. 10

.

Q. 2. Explain the classification of rural settlement on the basis of patterns. 20

OR

Write in brief

A. Evolution of rural settlements. 10

B. Situation of rural settlements. 10

Q. 3. Discuss the structure of houses in various regions in India. 20

OR

A. Write in detail building material of houses in India. 10

B. Describe the morphology of rural settlements in India. 10

Q. 4. Explain the classification of urban settlements 20

OR

A. Write in detail Ashok Datta's model of South Asian cities. 10

B. Discuss the hierarchy of urban settlements. 10

Q.5.Discuss the urban problems in the Indian cities. 20

OR

Write notes on the following:

A. Urbanization in India 10

B. Smart cities 10

……..

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3A6759

मराठी रुपांतर

वेळ ३ तास **गुण: १००**

सूचना १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे .
२ .उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
४. आवश्यक तेथे सुबक आराखडे व आकृत्या काढा.

प्र. १ वस्ती भूगोलाचे स्वरूप आणि व्याप्ती यांचे वर्णन करा. २०

किंवा

अ. शहरी आणि ग्रामीण वसाहती मधील फरक सांगा. १०

B. भूगोलातील वस्ती अभ्यासाचे महत्त्व स्पष्ट करा. १०

प्र. २. ग्रामीण वस्त्यांचे त्यांच्या प्रारुपांचे आधारे वर्गीकरण करा. २०

किंवा

थोडक्यात उत्तरे लिहा:

अ) ग्रामीण वसाहतींची उत्क्रांती. १०

ब) ग्रामीण वास्त्यांची स्थिती. १०

प्र. ३. भारतातील विविध प्रदेशातील घरांच्या संरचनेची चर्चा करा. २०

किंवा

अ) भारतातील घरांचे बांधकाम साहित्य सविस्तर लिहा. १०

ब) भारतातील ग्रामीण वस्तीच्या प्रारुपिकीचे वर्णन करा. १०

प्र. ४. नागरी वसाहतींचे वर्गीकरण स्पस्ट करा. २०

किंवा

अ) अशोक दत्ता यांचे दक्षिण आशियाई शहरांचे मॉडेल तपशीलवार लिहा. १०

ब) नागरी वस्तीच्या पतानुक्रमाची चर्चा करा. १०

प्र.५. भारतीय शहरांमधील नागरी समस्यांची चर्चा करा. २०

किंवा

खालील बाबींवर टीपा लिहा:

अ) भारतातील नागरीकरण १०

ब) स्मार्ट शहरे १०

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3A6759

Time : 3 Hours **Total Marks: 100**

Instructions: 1. All the questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full mark
3. Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1	Answer **any Two** of the following.	**20**
a)	What is general equilibrium? Explain general equilibrium in consumption and production.	
b)	Explain Pareto optimality marginal condition of efficiency in exchange.	
c)	State Arrow's impossibility theorem.	
Q.2	Answer any Two of the following.	**20**
a)	What is monopoly? Explain features of the monopoly market.	
b)	Define price discrimination and state various degrees price discrimination.	
c)	Discuss the concept of excess capacity in monopolistic competition.	
Q.3	Answer any Two of the following.	**20**
a)	Discuss Cournot's model of Oligopoly.	
b)	What is price leadership? Discuss the types of price leadership.	
c)	Describe the Nash equilibrium in game theory.	
Q.4	Answer any Two of the following.	**20**
a)	Explain the meaning and importance of economics of search.	
b)	State what adverse selection is and suggest measures to reduce adverse selection.	
c)	Discuss the theory of moral hazard problem in insurance market.	
Q.5	Write notes **(Any Two).**	**20**
a)	Perfect competition and Pareto optimality	
b)	Chamberlin's Alternative Approach	
c)	Features of the oligopoly market	
d)	Principal -Agent Problem	
	OR	
Q.5	Choose the correct alternatives of the following.	**20**
1	----------introduced the theory of general equilibrium in 1874.	
	a) Alfred Weber	
	b) Alfred Marshall	
	c) Leon Walars	
	d) Joseph Schumpeter	

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3ABC46

2. Pareto optimum is also called----------
a) Pareto efficiency
b) Social welfare
c) Economic welfare
d) Political welfare

3. ----------provides a set of efficient points.
a) The demand curve
b) The supply curve
c)The contract curve
d) Philips curve

4 General equilibrium theory is based on ------
a) Perfect competition
b) Monopoly
c) Imperfect competition
d) Oligopoly

5 ----------Introduced the Impossibility Theorem
a) Hicks
b) Adam smith
c) Kenneth Arrow
c) Chemberlin

6 Price discrimination is feature of ------- market.
a) Perfect competition
b) Monopolistic competition
c) Monopoly
d) Oligopoly

7 AR & MR curves under monopoly are----------
a) Downward sloping
b) Upward sloping
c) Horizontal
d) Vertical

8 Under dumping a monopolist's demand curve in the domestic market is -----
a)More elastic
b)Less elastic
c)Horizontal
d)Vertical

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3ABC46

9 Price discrimination is not possible when ----------
a) A commodity is non-transferable.
b) A commodity is transferable.
c) Customers cannot meet each other.
d) Customers are ignorant about price differentials.

10 Product sold in monopolistic competition is ------
a) Homogeneous
b) Expensive
c) Inferior
d) Differentiated

11 Which of the following is known as the oldest model of oligopoly?
a) Bertrand model
b) Cournot's model
c) Chamberlin model
d) Edgeworth model

12 In which of the following market a few numbers of sellers compete with each other?
a)Monopoly
b)Oligopoly
c)Monopolistic competition
d)Perfect competition

13 In Cournot's model, the producer's ------- is assumed to be zero.
a) Average Cost
b) Marginal Cost
c) Fixed Cost
d) Total Cost

14 In game theory, when the gain of one player equals the loss of another, it is called--------
a) Zero Sum Game
b) Non-Zero Sum Game
c) Cooperative Game
d) Competitive Game

16 Which of the following factor is important in search cost?
a) Daily expenses
b) Research
c) Utility
d) Time and money

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3ABC46

17 Adverse Selection is when goods of different quality are sold in the market --- ----

a) At a higher price
b) At low cost
c) At the same price
d) At variable cost

18 Which of the following is an example of the lemons market?

a) Insurance market
b) Second hand car market
c) Vegetable market
d) Gold market

19. The problem of asymmetric information creates an --------.

a) Proper selection
b) Adverse selection
c) Equal selection
d) Specific selection

20 Which of the following business is related to the moral hazard problem?

a) Bank business
b) Insurance business
c) Construction business
d) Industry business

****

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3ABC46

वेळ : 3 तास **एकूण गुण: १००**

सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत

२. उजवीकडील अंक एकूण गुण दर्शवितात

३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.१. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **२०**

अ) सामान्य समतोल म्हणजे काय?उत्पादन आणि उपभोगातील सामान्य समतोल स्पष्ट करा.

ब) विनिमयाच्या संदर्भात पॅरोटो पर्याप्ततेच्या सीमान्त अटी विषद करा.

क) ॲरोचे अशक्यता प्रमेय स्पष्ट करा.

प्र.२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **२०**

अ) मक्तेदारी म्हणजे काय?मक्तेदारी बाजाराची वैशिष्टे स्पष्ट करा.

ब) किंमत विभेदाची व्याख्या दया आणि किंमत विभेदाच्या विविध श्रेणी विषद करा.

क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेतील 'अतिरिक्त क्षमता' संकल्पनेची चर्चा करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **२०**

अ) कुर्नोच्या अल्पाधिकार प्रतिमानाची चर्चा करा.

ब) किंमत नेतृत्व म्हणजे काय? किंमत नेतृत्वाच्या प्रकारांची चर्चा करा.

क) खेळ सिद्धांतातील नॅश चा समतोल स्पष्ट करा.

प्र.४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **२०**

अ) शोध अर्थशास्त्राचा अर्थ सांगून त्याचे महत्व विषद करा.

ब) प्रतिकुल निवड म्हणजे काय ते सांगा आणि प्रतिकुल निवड कमी करण्याचे उपाय सुचवा.

क) विमा बाजारातील नैतिक धोका समस्या सिद्धांताची चर्चा करा.

प्र.५. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) **२०**

अ) पूर्ण स्पर्धा आणि परेटो महत्तमता

ब) चेंबरलीनचा पर्यायी दृष्टिकोन

क) अल्पधिकार बाजारपेठेची वैशिष्टे

ड) मालक- प्रतिनिधी समस्या

किंवा

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3ABC46

प्र.५. खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा. **२०**

१. ——---------- यांनी १८७४ मध्ये सामान्य संतुलन सिद्धांत मांडला.

अ) आल्फ्रेड वेबर

ब) आल्फ्रेड मार्शल

क) लिआन वॉलरस

ड) जोसेफ शुम्पिटर

२. पॅरेटो इष्टतमतेला ---------- देखील म्हणतात

अ)पॅरेटो कार्यक्षमता

ब).समाजकल्याण

क) आर्थिक कल्याण

ड) राजकीय कल्याण

३ ------- कार्यक्षम बिंदूचा संच प्रदान करते.

अ) मागणी वक्र

ब) पुरवठा वक्र

क) करार वक्र

ड) फिलिप्स वक्र

४. सामान्य संतुलन सिद्धांत——-----आधारित आहे.

अ) पुर्ण स्पर्धा

ब) मक्तेदारी

क) अपुर्ण स्पर्धा

ड) अल्पाधिकार

५ अशक्यता सिद्धांत———-यांनी मांडला.

अ) हिक्स

ब) ॲडम स्मिथ

क) केनेथ ॲरो

ड) चेंबरलीन

६ मुल्यभेद हा _____ बाजाराचे वैशिष्ट आहे.

अ) पूर्ण स्पर्धा

ब) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा

क) मक्तेदारी

ड) अल्पाधिकार

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3ABC46

७ मक्तेदारीतील सरासरी प्राप्ती आणि सीमान्त प्राप्ती वक्र---------असतात.

अ)ऋणात्मक उताराचे

ब) ऊर्ध्वगामी उताराचे

क) अक्ष अक्षाला समांतर

ड)लंबरूप

८ राशीपातनात मक्तेदाराचा देशांतर्गत बाजारपेठेतील मागणी वक्र---------असतो.

अधिक लवचिक

ब) कमी लवचिक

क)आडवा

ड) उभा

९ किंमत भेदभाव शक्य नसतो जेव्हा ----------

अ) वस्तू अहस्तांतरणीय असते.

ब) वस्तू हस्तांतरित असते.

क) ग्राहक एकमेकांना भेटुशकत नाहीत.

ड) ग्राहक किंमतीतील फरकांविषयी अज्ञानी असतात.

१० मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेत _____ वस्तू विकल्या जातात.

अ) एकजिनसी

ब) महाग

क) निकृष्ट

ड) विभेदीत

११ खालीलपैकी कोणते अल्पाधिकारामधील सर्वात जुने प्रतिमान म्हणून ओळखले जाते?

अ) बर्ट्रांड प्रतिमान

ब) कुर्नोट प्रतिमान

क) चेम्बरलीन प्रतिमान

ड) एजवर्थ प्रतिमान

१२ खालीलपैकी कोणत्या बाजारात काही विक्रेते एकमेकांशी स्पर्धा करतात?

अ) मक्तेदारी

b) अल्पाधिकार

c) मक्तेदारी स्पर्धा

ड) परिपूर्ण स्पर्धा

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3ABC46

१३ कुर्नोट प्रतिमानात उत्पादकाचा ------- शून्य गृहीत धरला जातो.

अ) सरासरी खर्च

ब) सीमांत खर्च

क) स्थिर खर्च

ड) एकूण खर्च

१४ खेळ सिद्धांतामध्ये एका पेढीचा नफा व दुसऱ्या पेढीचा तोटा समान असतो, तेव्हा त्यास ------ असे म्हणतात.

अ) शुन्य बेरजेचा खेळ

ब) अशुन्य बेरजेचा खेळ

क) सहकाराचा खेळ

ड) स्पर्धेचा खेळ

१५ प्रभावी व्यूह उपलब्ध नसताना अंतिम समतोलाचा मागोवा घेणे म्हणजे ----- होय.

अ) पेढीचा समतोल

ब) उद्योगाचा समतोल

क) नॅश समतोल

ड) कैद्याची कोंडी

१६ शोध खर्चात पुढीलपैकी कोणती बाब महत्वाची आहे?

अ) दैनंदिन खर्च

ब) उपयोगिता

क) संशोधन

ड) वेळ व पैसा

१७. जेव्हा विविध दर्जाच्या वस्तू..... बाजारपेठेत विकल्या जातात तेव्हा त्याला प्रतिकूल निवड असे म्हणतात

अ) जास्त किंमतीला

ब) कमी किंमतीला

क) एकाच किंमतीला

ड) बदलत्या किंमतीला

१८ खालीलपैकी लेमन्स बाजाराचे उदाहरण कोणते आहे?

अ) विमा बाजार

ब) जुन्या गाड्यांचा बाजार

क) भाजी बाजार

ड) सोने बाजार

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3ABC46

१९ असमान माहितीची समस्या ------- निर्माण करते.

अ) योग्य निवड

ब) प्रतिकूल निवड

क) समान निवड

ड) विशिष्ट निवड

२० खालीलपैकी कोणता व्यवसाय नैतिक धोक्याच्या समस्येशी संबंधित आहे?

अ) बँक व्यवसाय

ब) विमा व्यवसाय

क) बांधकाम व्यवसाय

ड) उद्योग व्यवसाय

****

9B950C49FD4043A745DFC5E6CF3ABC46